

ÎNCEPUTURILE TENISULUI ÎN ORADEA

THE BEGINNINGS OF TENNIS IN ORADEA

Dumitrescu Gheorghe, Pețan Petru, Roșca Eugen¹

Rezumat

Introducere

Lucrarea abordează apariția și dezvoltarea jocului de tenis în Oradea în perioada de la sfârșitul secolului al XIX-lea și până în anii '30. Ea contribuie la o mai bună cunoaștere a trecutului tenisului în Oradea în special în perioada interbelică.

Problematica abordată

Ne-am propus ca, pe baza informațiilor găsite în presa locală și în documentele aflate în colecții particulare, să prezentăm aspecte legate de dezvoltarea bazei materiale a acestui sport, cluburile sportive precum și principalele competiții organizate în această perioadă. Sunt prezentați, de asemenea, cei mai importanți jucători care s-au remarcat pe plan național și internațional.

În cadrul activității de documentare în vederea elaborării lucrării am studiat articole din presa orădeană din perioada 1895 – 1938, am purtat discuții cu persoane care sunt în posesia unor documente referitoare la tema studiată și am consultat o serie de materiale iconografice care au completat cunoașterea noastră privind aceste evenimente.

Concluzii

Pe baza datelor obținute, sunt prezentate rezultatele, aprecierile din presa locală referitoare la activitatea competițională subliniind contribuția jucătorilor orădeni la dezvoltarea acestui sport în țara noastră.

Cuvinte cheie: tenis, istoria sportului, presă, Oradea.

Abstract

Introduction

The work approaches the appearance and development of the tennis game in Oradea from the end of the 19th century until the 30's. It contributes to a better knowledge of tennis history in Oradea especially during the inter-war period.

Approached issue

Our purpose is, based on information found in the local press and in documents found in private collections, to present aspects regarding the development of materials in this sport, sportive clubs as well as the main competitions organized during that period. There are also presented the most important players who distinguished themselves nationally and internationally.

¹ University of Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport

Within the research activity in order to elaborate the paper-work, we have studied articles from the press in Oradea between 1895 and 1937, we have had conversations with people who have certain documents referring to the studied topic and we have consulted a series of iconographic materials which have completed our knowledge regarding these events.

Conclusions

Based on the obtained data, there are presented the results, appreciations from local press referring to competition activity emphasizing the contribution of players from Oradea to the development of this sport in our country.

Key words: tennis, sports history, press, Oradea.

Introducere

Tenisul este unul dintre sporturile cele mai de timpuriu introduse la noi. Majoritatea surselor vorbesc, pentru vechiul regat, despre anii 1898 – 1899, prima grupare cunoscută fiind Galatz Tennis Club, înființat în 1898 (Voia, 1979). Cu toate acestea, așa cum vom vedea, în Oradea, la fel ca și în alte centre din Ardeal, se disputau deja partide de tenis în acești ani.

Unul dintre aspectele care au marcat apariția tenisului este acela că el se adresa, în general, elitei, oamenilor avuți, de aceea acest sport a fost, cel puțin la început, prea puțin remarcat de marele public.

Încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea Oradea s-a afirmat ca un oraș cu o puternică dezvoltare comercială, economică și culturală. Nu este de mirare că, mai ales în perioada interbelică, au apărut numeroase cluburi și asociații sportive. Printre disciplinele sportive care s-au afirmat în acești ani tenisul ocupă un loc de frunte.

Avântul tenisului, practicarea sa de un număr mare de tineri, intelectuali, elevi, face ca în anul 1896 să ia ființa Asociația Tenismenilor din Oradea Mare, grupare sportivă care într-un timp scurt are un număr mare de membri, organizează numeroase concursuri, jucătorii orădeni obținând rezultate remarcabile (medalia de argint) chiar și în finala Campionatului Ungariei. Apariția asociației sportive este precedată de darea în folosință, în anul 1895, a bazei sportive din parcul Rédhey (Borovszky, 1901). Emblematic pentru nivelul atins de această disciplină sportivă este faptul ca la începutul secolului al XX-lea în Oradea erau 67 de terenuri de tenis în diferite zone ale orașului. (Demjén, 1996)

Imagine 1 Teren de tenis la Oradea în perioada interbelică, actualul Palat al Copiilor (sursa: album Bálint Nagy)

Un moment important în istoria sportului orădean l-a reprezentat înființarea, în anul 1906, a Asociației Sportive din Oradea, prima structură sportivă care era organizată și funcționa pe principii moderne. Este demn de remarcat faptul că în cadrul acesteia a funcționat și prima secție de tenis din orașul Oradea. (Blaga, 1998)

Principalele asociații sportive din Oradea au avut secții de tenis astfel că, pe lângă cele amintite, mai putem menționa Clubul Athletic Oradea, Asociația Sportivă Înțelegerea Oradea, Asociația Sportivă a Muncitorilor Stăruința Oradea, Asociația Sportivă Maccabi Oradea sau Clubul Sportiv Crișana. (Török, 1937)

Acesta din urmă avea, în 1937, avea un Comitetul de conducere din care făceau parte președinte dr. Ion P. Băncilă, prefectul județului, președinte executiv prof. I. Buzea și secretar general dr. Emil Cioloca, cuprinzând, pe lângă echipa de fotbal, următoarele secții sportive:

Atletism - președinte Balog Gheorghe, șef de cabinet al prefectului.

Box - președinte Crăciun I. de la Serviciul Drumuri și poduri.

Lupte - președinte Recheșan Gheorghe, de la Administrația Financiară.

Scrimă - președinte Holban V., de la Banca Victoria.

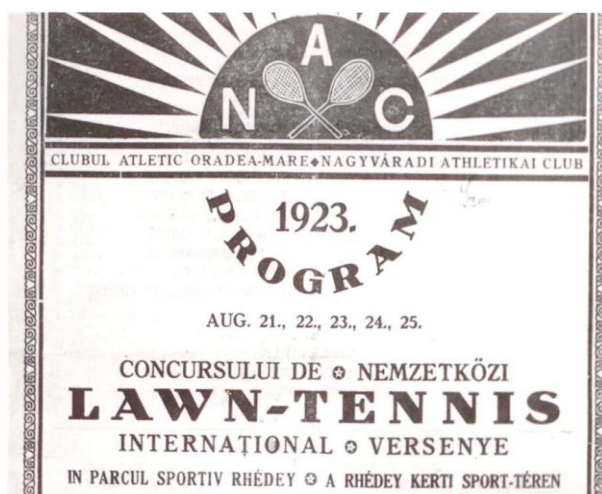
Tenis - președinte Moldovean I., de la camera de Comerț și Industrie.

Natație - președinte Ghidoșan Gheorghe, de la Chestura Oradea.

Turism - președinte Covaci Iosif de la Banca Românească.

Ciclism - președinte Dauer I., ceasornicar și bijutier

(Arena Sporturilor, 1937).

Imagine 2 Afișul unui concurs de tenis organizat de CAO în 1923 (sursa: album Bálint Nagy)

Problematica abordată

Tenisul s-a bucurat de un bogat calendar competițional iar practicanții săi au obținut rezultate bune nu numai pe plan local dar și la nivel național și internațional. Astfel, în cadrul turneului disputat la Budapesta în luna iunie 1901, orădeanul Schmidt Ödön s-a clasat pe locul I (*** 1901). La concursul din capitala Ungariei desfășurat la începutul lunii iunie 1902, orădenii Tóth Ede și Schmidt Ödön s-au clasat pe locurile II, respectiv III. (*** 1902)

În perioada interbelică baza materială se îmbunătățește prin darea în folosință a primei săli de tenis din România. Competițiile se diversifică și apar:

Cupa Clubului Athletic Oradea

Cupa Dreher – Hagenmacher, la care au participat “cei mai buni “tenniseuri” ai României, Ungariei, Austriei și ai celorlalte țări apropiate” (*** 1931 c).

Cupa Haggibor

Cupa Clubului Athletic Cluj.

Un moment important din activitatea sportivă a orașului a fost și vizita ilustrului campion francez Henri Cochet. În drum spre Uniunea Sovietică, unde avea să participe la campionatele de la Rostov-pe-Don, el s-a oprit la Oradea și Cluj.

Nr. 503/28 aprilie 1931 al Gazetei de Vest anunța prezența la Oradea a campionului mondial de tenis Cochet iar concursul de tenis care urma să aibă loc cu această ocazie cuprindea partidele:

Cochet – Merlin

Cochet, contele Zichy – Merlin, Balázs

Cochet, Balázs – Merlin, contele Zichy

Concursul organizat s-a bucurat de o asistență de onoare formată din generalul Eliade, prefectul Sofronie, reprezentanții Primăriei și ai cercului Franco Român. (*** 1931 a)

Jucătorul francez a fost dorit și în capitală dar nu s-a reușit aducerea sa nici măcar pentru un meci demonstrativ (Voia, 1979).

Cea mai importantă jucătoare a acestei perioade este Ziszovits Lenke-Popper Născută în 1909 la Petroșani ea a devenit, din 1923, jucătoare a secției de lawn-tenis a Clubului Athletic Oradea. Între anii 1930 – 1938 a cucerit de cinci ori titlul de campioană națională la proba de simplu feminin, 1930, 1931, 1932, 1933 și 1938. A câștigat de patru ori titlul de campioană națională la proba de dublu feminin: în 1930 și 1933 împreună cu Nini Goleșcu, în 1931 cu E. Schlosser și în 1935 având ca parteneră pe Magda Berescu . În 1931 ea a participat la un număr de 29 de concursuri dintre care 9 internaționale (Cernăuți, Semmering, Oradea, Satu Mare, Cluj, Reichenau, Sinaia, Lillafüred, București). La acestea a obținut, la diferite probe, 29 locuri întâi, 8 locuri 2 și 8 locuri 3. (Voia, 1979).

Ziszovits Lenke-Popper a făcut parte și din echipa națională a României la primele trei ediții ale Campionatelor Balcanice la tenis, disputate la Atena. La prima ediție, 1930, a obținut medalii de argint la simplu femei și în proba pe echipe. La ediția din 1931 locuit doi alături de Nini Goleșcu, la proba de dublu femei și medalia de aur la proba pe echipe. La cea de-a treia ediția, 1932, disputată numai pe echipe, a cucerit medalia de argint (Voia, 1987).

Presa locală a consemnat toate aceste rezultate iar Arena Sporturilor de luni 31 august 1936 a prezentat un amplu interviu cu sportiva clubului CAO. Era menționat și faptul că Ziszovits Lenke-Popper a fost decorată de regele Carol II cu Meritul cultural pentru sport. (***) 1936)

Alături de Ziszovits Lenke în tenisul feminin orădean s-au mai afirmat în această perioadă Ziszovits Böske, Hartmann Ecaterina, Márton Lili, Liskza Manci, Irina Padrubán, Arató Klari, Somogy Klari sau Berescu (Bereczky) – Rurac Magda. (Maroti, 2011).

Dintre bărbați menționăm pe Steiner Endre (participant la Jocurile evreiești de la Praga din 1933 și clasat printre primii 10 jucători ai României), Werwath Imre, Balogh Endre, Bleyer Sándor, Schustek György, Slezák József, Adorján Páll, Grunvald Emerich, Grosz Sándor, Frólich János, Petrovics Mihai.

Ca o ilustrare a rezultatelor tenismenilor orădeni reproducem și clasificarea jucătorilor români de tenis dată publicității de Uniunea societăților române de tenis și apărută în numărul din 15 decembrie 1931 al Gazetei de Vest (subliniați jucătorii din Oradea).

Domni

1. Paulief
2. Mișu
3. Reli
4. Bunea
5. Botez
6. Cantacuzino și San Galli
7. **Werwath**
8. Hamburger

Doamne

1. **Zissovits**
2. Nini Golescu
3. **Liskza**
4. Aslan și **Somogy**
5. **Arató**
6. Schlosser
7. **Márton**
8. Caracostea și Wertheim
9. Füllöp
10. Kemény.

(Gazeta de Vest, 1931 b)

Alături de jucătorii amintiți subliniem și existența la Oradea a unor antrenori pricepuți ca Máthé Andor și a unor conducători valoroși ca Németh Pál, fondatorul secției de tenis de la Clubul Athletic Oradea sau Popper Ernő, principal manager și organizator de competiții, ulterior președintele secției de tenis de la Clubul Athletic Oradea.

Concluzii

Tenisul orădean s-a afirmat puternic în perioada interbelică având jucători cu rezultate bune în competițiile naționale și internaționale. Cu o bază materială bine dezvoltată, cluburi și asociații puternice, antrenori și conducători valoroși, realizările din tenisul orădean au marcat dezvoltarea acestui sport în țara noastră.

Popper Ernő s-a afirmat ca unul dintre cei mai buni manageri sportivi cu o deschidere europeană și relații sportive în țări precum Ungaria, Austria, Elveția, Franța.

Prin competițiile organizate la Oradea în perioada interbelică orașul a intrat în circuitul internațional al jocului de tenis.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

Blaga, E., *”Oradea un oraș al sporturilor cu peste o sută de ani de activitate”*, partea I, 1835 – 1940, în *Analele Universității din Oradea*, Fascicula Educație Fizică și Sport, 1998: 3 - 13.

Borovszky, S., *”Sportegyesületek”* (Asociații sportive), în: *Biharvármegye és Nagyvárad* (Comitatul Bihor și Oradea), Apollo Irodalom Társaság, Budapest, 1901.
Demjén, L., *”File din istoria fotbalului orădean și alte ramuri sportive”*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1996: 217 - 223.

Maroti, Ș., *”Ziszovits Lenke-Popper – o jucătoare emblematică a tenisului românesc din perioada interbelică”*, în *Palestrica mileniului III Civilizație și sport*, vol. 12, nr. 3, iulie – septembrie, 2011: 289 - 293.

Nagy, B., „Album de fotografii”, Oradea

Török, T., „A Biharmegye, Nagyvárad kultúrtörténete, Öregdiákjainak Emlékönyve” [Istoria culturii județului Bihor și Oradei. Albumul elevilor bătrâni], Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság, Nagyvárad, 1937.

Voia, R., *”Tenis Mică enciclopedie”*, Editura Sport-Turism, București, 1979.

Voia R., *”Tenis de la A la Z”*, Ediția a II-a, Editura Sport-Turism, București, 1987.

* * * *”Campionul francez Henri Cochet, la Oradea”*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, nr. 503, Oradea, 28 aprilie 1931 a: 1

* * * *”Clasificarea jucătorilor de tenis din România”*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, Oradea, 15 decembrie 1931 b: 4.

* * * *”Cupa Dreher – Hagenmacher”*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, Oradea, 11 iulie 1931 c: 5

* * * *”Nagyvárad sportman sikere”*, [Succesul unui sportiv din Oradea] în: *Nagyvárad*, vasárnap, junius 9, XXXII évfolyam, 133 szám, Nagyvárad, 1901: 9

* * * *”Nagyváradiai diadala”*, [Triumful orădenilor] în: *Nagyvárad*, szombat, junius 7, XXXII évfolyam, 133 szám, Nagyvárad, 1902: 5

* * * *”Tenis. De vorbă cu doamna Popper, fostă campioană a României”*, în: *Arena Sporturilor*, luni 31 august, anul I, nr. 1, Oradea, 1936: 3